

dunst i ögonen, och hvilka när det skrider till handling ganska väl kunde liggas ad acta. Så hör man åtminstone yttras på flere håll, oakadt alla försäkringar om Brors återkommande efter två år. Ty på detta återkommande har man nu af flere skäl svårt att med visshet lita. Saima har engång blifvit den boja hvarmed Bror fäst vid sig sina landsmäns tillgifvenhet och hvarigenom Bror sjelf svurit sig åt fosterlandets tjenst, och derföre har allmänheten desto större anspråk. Redan två års tjenst för ett annat folk än det finska, synes mer än orättvist för Brors landsmän, som vant sig vid andra anspråk.

10 Vi bedje Bror derföre på det allvarligaste att ännu engång taga de här anförda skälen i öfvervägande, och vi tro att vi göra det på alla våra landsmäns vägnar. Nordström lockades till Sverige och lofvade komma – det väckte allmän bestörtning, hvad skall då sägas om Snellman söker sig dit? Vi kunna ej tillåta oss att lemna några råd i angelägenheter, som ensamt rör Bror sjelf, men sannolikt skall äfven detta våldsamma steg förutan medel gifvas för Bror att vinna sorgfriare och gladare dagar än hittills.

20 Skulle Bror fortfara i sitt beslut att öfvergifva oss, skola vi ej derföre förlora modet att arbeta på den väg Bror sjelf utstakat, vi skola anstränga alla våra krafter att höja vår nation till sjelfmedvetande och bildning, men det skall blifva oss omöjligt att glömma hvilken smärta underrättelsen om Brors afresa på oss gjorde.

Med högaktning och vänskap:

Sven Gabriel Elmgren.	R. Tengström.
F. Berndtson.	A. Alfthan
R. M. von Fieandt.	C. E. Aspelund
B. O. Schauman.	H. Kellgren.

30

182 J. J. TENGSTROM – J. V. SNELLMAN I. XI 1845

HUB, JVS handskriftssamling

Hedersvän.

40 För Ditt sista vänskapsfulla bref i Augusti vare Dig tack och ära. Till ärligt folk, efter folkets sätt att tala, kommer alltså äfven Du numera att höra; Du blifver menniska som en ann', tager Dig Hustru, får af Henne plantor, barn och blomma, måste slå Dig på hvarjehanda hushålls bekymmer, samt vandra all den öfriga världens väg. – Ja, högst fägningsamt och glädjande har det varit för mig och för alla Dina vänner här, att Du tagit Ditt beslut och utkorat åt Dig en följeslagerska i lifvet genom alla dess skiften, och sålunda blifvit man äfven för Dig sjelf såsom det egnar och anstår en man. – Snart träder Du inför brudstolen, d⟨en⟩ 11 Nov⟨ember⟩ har det sagts; och så börjar en ny lefnads bana. Lycka dertill önskas Dig hjertligen af mig och mina närmaste. Vi skole hafva Dig i minnet denna d⟨en⟩ 11. Nov⟨ember⟩. –

50 Jag har mina bröllopsdagar nära dertill, den ena, den förra, den 13:de, den sednare den 20:de, i samma månad, den sednare snart återkommande med afslutning af ett årtionde i min lyckliga äkta förening, år 1835 ingången. – Du har väl tankar och känslor fulla af annat än vänskapsförbindelser på aflägsna orter. Men gömdt är icke glömdt. Äfven de få väl åter sin plats i Din hjertkammare, när der makats åt sig,

och sämjan icke måst utan fått gifva rum. Allt godt önskas Dig emellertid på det varmaste, äfven dessa närmast instundande för Dig glädjefulla dagar, då Du sjelf intet har att önska, utan har hvad Du önskat, och lefver upptagen helt och hållet af hvad Du har. – Och hvad jag framför allt, samt med mig mången, både önskar, och i följte af denna önskans inre redbarhet jemväl hoppas, är, att Du icke vidare tänker på bortflyttning från Finland, på flyktighet och fosterlandsflykt, utan vackert och beskedligt, såsom en betänksam husfader samt mogen man, äkta man, håller Dig inom de af dyrbara förhållanden gifna gränssorna och skrankorna för Din verksamhet i Suomi, det otruckyta, 10
 hvars angelägenheter Du sjelf i tryck behjertat och dock derunder ärnat i sjelfva verket öfvergifva, ett ärnande, hvarmed nu må på fullt alfvar, såsom det af mig önskas, vara slut och ändalykt. Så Gubbe jag är, hoppas jag, att Din blodunga, hjertanskäresta, sympathiserar med mig och bearbetar hos Dig känslor som icke låta mina, nu åter, yttrade förhoppningar komma på skam. Om mina varmaste hälsningar till Henne vågar jag bedja, i hopp att Du utstyret dem med ett företal, som bereder dem väg, och lägger en brygga mellan mina alldeles nyligen, 20
 den 22. i denna månad, fyllda femtioåtta, och Hennes aderton lefnads år. Min Hustru tillägger, huru Hon, Min, önskar, att Din måtte blifva Hennes efterträderska i den plats af Professorska, hvilken efter par år af Henne, såsom en gammal Emeriti trogna följeslagerska kommer att lemnas ledig för en yngre och kraftfullare verksamhet i Philosophins understödjande. Min Hustrus och mina barns; allas våra, gemensamma, varmaste välönskningar för Dig och Din Utkorades välgång och sällhet, inläggas härjemte, med mångtaliga gratulationer och hälsningar, som åtankan af din förestående bröllophögtidlighet framkallar.

Jemte hälsningar från Dig, dels genom Nervander, dels genom vår yngre vän Kellgren, har jag förnummit ett och annat, mindre tydligt, om å nyo förhafd plan på Lundisk Philos(ophisk) Profession. N(ervander) 30
 och jag hafva delat samma åsigt af en sådan öfverflyttning på kortare tid hvad de af Dig påräknade fördelarna, ekonomiska äfvensom litterära, beträffar. N(ervander) lärer väl hafva för Dig framlagt sina reflexioner, i hvilka jag instämmer. När denna vinter gått förbi, är ju icke mer än ett år kvar, tills Du kan och bör söka platsen efter mig, som då, i nästa höst ett år till, fyller mina sextio vintrar. Härvid synas inga tillägg af förklaringar behöfvas, då Du likväl, som jag med glädje af Ditt sista bref såg, icke gett vårt, vårt eget Universitet och fosterland, på båten, utan bibehållit eller å nyo fattat i sigte utsigter, som här dels 40
 erbjuda, dels påtruga sig för Din blick åt en nära framtid. – Men dessa beräkningar oberäknade, hoppas jag, som sagdt, på den äkta kärlekens ännu icke af Dig erfarna, men snart uppgående välde och magt öfver Dina lefnadsplaners visserligen icke ogrundade, men dock, förlåt mig, något öfverkokande, och af verklighetens nödvändighet icke modere-
 rade oro.

Ditt deltagande för det Album, till hvars utgifvaretriumvirat Robert hörer, – för att nu komma till ett och annat i Ditt sista bref vidrördt utom dess naturliga hufvudthema, Ditt närvarandes fullhet samt kommande tids obestämdhet i Din föreställning, – detta Ditt deltagande var ett behof för mig att förnimma, emedan Du sjunger ut och icke 50
 sjuder hvad Du icke menar. Äfven jag har tyckt, att de i Album nedlagda prof af förmåga äro af en mognad, som förtjenar aktning. Måtte fortsättningen hålla hvad de lofvat. Någon uppmuntran för dem, som de icke skulle förtjena, genom verkligt gifna förhoppningar, önskar jag alls icke. Den vore blott en förderflig missledning för

unglingarnes framtida verksamhet, hvars sanna riktning är min enda önskan, eller åtminstone den ojemförligt förnämsta, hvad särskildt Robert beträffar.

Ändtligen är nu sista delen af Hegel's Encyklopædie ut och hitkommen, den ensam 470 sidor, utgifven af en Ludvig Boumann. – Tillsattserna höra allesammans till den subjektiva Anden. Om de tilläfvventyrs på ena sidan icke motsvara hysta fordringar, så äro de dock på sitt håll, äfven de, åtminstone efter mitt omdöme, lärorika och förtjenta af att, som skett, tagas i förvar, – minnesmärken af det beundransvärt stora snille vårt tidevarf framalstrade i Hegel, skarp-sinnig och djup, utöfver allt beröm, hvart helst han vände sig. – I anledning häraf får jag nämna ett arbete, partielt eller till och med väsendtligt, icke i method, utan i användning af henne afvikande, inom sitt område, från Hegelska Rättphilosophin, hvilket Du tilläfvventyrs icke har kunskap om, och som, obegripligt nog, icke blifvit, tyckes det, af Hegelska Philosophins härolder framdraget. Det är *Wirth's Ethik*, 1841. Efter mitt omdöme vore detta arbete att föras bland det utmärktaste, som utkommit efter Hegel. Det innehåller en genomgripande förändring af Hegelska systemets organism i läran om den objektiva och absoluta Anden, men efter samma dialektiska method. Det är samme Wirth, som skrifvit öfver Animala Magnetismen, ett mindre arbete, för flera år sedan. Rosenkranz's Hegels Leben är hitkommet. Detta torde Du sjelf äga? Än har jag icke, jag, läst det. Men är ganska nyfiken derpå. De i Tübingen utkommande Jahrbücher der Gegenwart äro åter i höst å bokhandels väg hitkomna. Dessa sista Häften ligga som bäst hemma hos mig. Men icke *meriterande* att skickas till Kuopio. – Nyssnämnde Wirth har nu nyligen utgifvit ett vidlyftigt arbete: *Die speculative Idee Gottes*; men notis derom är alledeles ny. I nästa sommar får man väl det hit,

Från Cancellern har kommit föreskrift, att Astronomie Professionen skall besättas. Woldstedt torde väl vara afgjordt ärnad dertill. Han kommer alltså nu framom Bonsdorff och andra successorer i lediga Professioner. Det är af vigt i afseende å lön och lönetillökning. Ursin har väl än icke begärt, men förmodas begära afsked med första. – Farväl nu. Då detta framkommer, skall Du väl inom en och annan dag träda till brudstolen. Lycka till! än en gång af

Din
tillgifne
J. J. T.

P. S.
Bäste Bror.

Jag skref det föregående för några dagar sedan, då postdagen, som jag icke kom ihåg, var aflägsse. Jag ville nu att det skulle blifva af, – hinderfritt. – Sedan läste jag i Tidningen, huru Din inlaga till Lund der afgifvits. Nervander, af hvilken jag väntade tröst, kunde ingen upplysning meddela, hvaraf kunnat förmodas att Tidnings underrättelsen vore ett misstag. Tvertom fann jag mig ha tagit hans förra meddelande mer efter min önskan än detta sjelft medgaf. Derföre måste jag nu tillägga några ord. – Jag tycker nämligen att blott med några ord bör kunna göras klart, huru som Du omöjligen kan hafva någon fördel af en flyttning dit bort till Sverige på ett eller par år. Besinna hvad en flyttning kostar, – Hvad tidspillan dermed är förenad, – hvilka

bekymmer och störingar i vanlig verksamhet. Och alla dessa olägenheter har Du åter för Dig, då Du hit till Finland återkommer. – Besinna vidare, hvad tid åtgår till att vinna bekantskap med förhållanden der borta, hvilka Du dels såsom privat dels såsom embetsman måste känna, att icke nämna det besvärliga i förvärfvandets af denna kändedom. – Besinna vidare, att hvad Du såsom Universitetslärare på en plats, der Du stannar blott ett eller par år kan verka, är såsom bortkastadt, emedan det icke hinner vinna någon stadga, men att denna Din nya verksamhet likväl skall upptaga Dig så att hoppet om tillfälle till egna litterära arbeten åtminstone är ganska osäkert, om det också icke kan på förhand bevisas vara alltför djerft. – Besinna vidare, huru som Din återkomst till Finland fordrar Svenska Regeringens tillstånd till Din återflyttning, samt huru detta tillstånd säkert icke skall gifvas utan förtrytelse eller missnöje, hvartill Du inför Dig sjelf jemväl måste bekänna Dig hafva gifvit anledning. – Efter allt hvad jag kan finna, bör Du, då Du lyckligtvis icke mer ärnar eller vill öfvergifva Ditt Finska fosterland för alltid, – Du bör afstå från fullföljandet af planen att bortflytta på något enda eller par år. Ja, jag finner, uppriktigt sagdt, denna plan så besynnerlig, att jag skulle näppeligen kunna fullt och fast tro, att Du deråt hängifvit Dig, om jag icke läst det tryckt, såsom det tagits från den Skånska Correspondenten. Att äfven der borta menas Dig väl, är uppenbart. Och äfven detta kan för Dig, naturligtvis, vara lockande dit. Men högaktning, vänskap, välvilja saknas Dig ju ej eller här. Dessa här äro väl gamla, enformiga; men utslitna äro de icke, och kanske dock pålitligare, och skulle tilläfvventyrs, om jemförelse framdeles komme att anställas, kunna finnas varit och sannolikt förblifvit ljufligare, enligt med ordena i visan, att vin och vänskap smaka godt, när de gamla blifvit. – Men allt detta ville jag ha anført med förutsättning, 1:o att Du sjelf icke vill öfvergifva Finland för alltid, och 2:o att Du vill här stanna, utan att kunna vara absolut säker, hvad Din framtida befordran här beträffar, – hvilken säkerhet måste reduceras till en, men visserligen efter min öfvertygelse, den considerablaste, sannolikhet.

Din
vän
J. J. T.

Hfors den 1. November 1845.

183 J. V. SNELLMAN – E. LÖNNROT I.XI 1845 FLS, Lönnrotiana

Käre Broder!

Närmaste anledning till detta är att förmäla, att mitt bröllopp är uppskjutet till den 18:de dennes, då jag fast väntar att få se Dig här. Affären förtjenar i sig sjelf föga Ditt bemödande; men Din närvaro här är mången kär och mig synnerligen. Årstiden är väl också kinkig; men vägen är ju kort och Du en man, för hvilken lifvet icke har några olägenheter. Gubben Vennberg helsar genom mig och förenar sina böner med mina.

Din gryende fundering att tåga till Tyskland är en glad sak, Stor